

dualizem. Imamo namreč celó v najnižji stopnji politične uprave dve oblasti: državno in samoupravno: prva je okrajno glavarstvo, druga pa srenje ali občine. Tem se nalaga Bog vedi koliko poslov; da bi jih pa zamogle izvrševati, jim pomanjkuje potrebnih močij in pa neodvisnosti od državne oblasti. Mnogo predlogov in nasvetov itd. iz občin sprejemajo okrajna glavarstva precej mrzlo, da jih predrugačujejo ali jih polivajo z kakim sokom, katerega daritelj se skriva v plašč: „jaz“ in v katerem „jaz“ se kaže paševstvo, ker okrajni glavar ne daje v imenu svojega urada, nego v svojem imenu „ukazev“. Tako se mora zgoditi, da je politična uprava razdeljena v dva taborja; zato se v vednem boju nahaja med okrajnim glavarstvom in občino, zato zapravlja svojo delavno moč in je naposled nezmožna večje naloge odločno reševati.“ (Dalje prih.)

Katoliška (politična) društva.

III. Na Štajerskem se je liberalstvo tudi sprva močno šopirilo in je po znani „Tagespošti“ rušilo katoliško versko prepričanje. Ta list je neizmerno veliko škodoval in je največ kriv, da mržnja Nemcev do Slovencev vedno večja prihaja. Mnogo let se mu nihče ni mogel prav upreti. Toda ko je graška škofija v osebi milostljivega gospoda dr. Zwegerja dobila novega in krepkega pastirja, začelo se je mogočno katoliško gibanje med nemškimi Štajerci, ki se je raztegnilo sčasoma tudi na slovenske. L. 1868. 19. oktobra so v Gradcu osnovali prvo katoliško-politično društvo, kateremu se je do sedaj pridružilo 79 enakih, tako, da je nemško kmetsko ljudstvo 2krat pri volitvah liberalne kandidate skoro povsod sijajno zvrгло. Veliko pripomagalo je pa temu uspehu katoliško-tiskovno društvo graške škofije. Društvo šteje 4606 družtenikov, ima lastno tiskarno in izdaja dnevnik: „Grazer Volksblatt“ in za kmetske ljudi izvrstno uredovani tednik „Sonntagsbote“ in „Feier-Abend“. Ta lista sta v 3000 iztisih razširjena. Naročnina obema skup znaša samo 2 fl. 50 kr. To je mogoče le, ker prvi list ne plačuje koleka in ker ga premožniši gospodje zdatno podpirajo. Grof Gudenus plačuje 1000 iztisov. Omenimo še družbe za kršćansko umetelnost, ki ima 466 udov in izdaja izvrstni list: „Kirchenschmuck“, potem družbe sv. Cecilije z 584 udi in 7 podružnicami, družbe sv. Vincencija z 5 konferencami v Gradcu, družbe duhovnikov za podporo ubogim mešnikom, in naposled društva za stavljenje nove cerkve v Gradcu na čast Jezusovemu srcu, kateremu je vsa graška škofija bila slovesno priporočena. Res, veliko se je zgodilo v kratkih letih na nemškem Štajerju! Sijajni zgled graške škofije smo štajerski Slovenci skušali posnemati, kolikor smo pri veliko težavnih razmerah storiti mogli. Osnovali smo 16 kat. političnih društev namreč l. 1869 v Cigelnici pri

Sl. Bistrici, v Frauheimu in Globokem pri Brežicah, potem l. 1870. v Mariboru, sv. Ruprtu v Slov. goricah, sv. Martinu pri Slov. Gradcu, Konjicah, v Slov. Gradcu l. 1871. v Velenju, Vozenici, sv. Lenartu v Slov. gor. sv. Lovrencu v Slov. gor. Vitanju, sv. Martinu pod Vurtembergom, sv. Petru pod sv. gorami, in l. 1872. pri sv. Juriju na Savnici. Iz mariborskega društva se je l. 1871. rodilo „Tiskovno društvo“, ki je izdalo nekaj knjižic, sedaj pa svoje delovanje omejilo na izdavanje „Slovenskega Gospodarja“. Ta list je l. 1867 v Mariboru utemeljil dr. Prelog in ga „Tiskovnemu društvu“ l. 1871. početkom julija predal. Denešnja številka „Slov. Gospodarja“ se je natisnila v 1860 iztisih. Zraven „Tiskovnega društva“ je še se osnovalo l. 1873. ubogim duhovnikom v pomoč: „Družba duhovnikov Lavantinske škofije“ z 244 družbeniki. Koncem l. 1877. je družba imela 28.156 fl. 66 kr. premoženja. Iz tega je zopet razvidna moč zedinjenega delovanja. Iz kamna do kamna — palača, iz zrna do zrna — pogača!

Gospodarske stvari.

Način kako skušati kaljivost raznih semen.

M. Ako nimaš za posejanje doma pridelanega semena, ampak si primeran seme za posejatev kupiti, treba ti je velike previdnosti in skrbi. Kaljivost kupljenega semena moraš pred posejativjo poskusiti. To je toliko bolj potrebno, če si nisi semena od poštenega soseda in skušenega, pravičnega kmetovavca kupil, ampak od navadnega semenskega kupca. Ti imajo le premnogokrat od prejšnjih let še kaj starega semena, ki je preležano in svojo kaljivno moč že večjidel zgubilo. Če tako seme posejaš misleč, da si bil od semenskega kupca dobro postrežen, se boš le premnogokrat varal in pri tem dvojno škodo trpel. Prvič zgubiš večji del denarja, ki si ga za nakupljeno seme potrošil, drugič pa, in to je poglavitna zguba, si tudi svojo njivo namesto z dobrim semenom z prav gluhim peskom obsejal in ne boš tedaj ob svojem času tudi nič ali vsaj nič prida žel. Najbolj se speče, kdor si lesno seme ali seme sadunosnih dreves kupuje. Tu je hitro koj celo leto zgubljeno in še veliko več. Iz vsega tega pa je jasno, kakor beli dan, kako potrebno da je seme pred posejativjo poskusiti: ali je tudi kaljivno ali ne. Zato bočemo tukaj o nekterih načinih spregovoriti: kako se to godi: 1. Skušnja med nogti. Ta način je zlasti pri oljnatih semenih poraben, n. pr. pri zelju, repi konoplji itd. Vzeme se zrno in se med nogtama obeh palcev stisne. Ako se dosti in čistega olja iz zrna iztisne in če se notrajno jedno semena belo in ne suho pokazé, tako je to znamenje, da je seme kaljivno. Seveda mora človek že nekaj skušen biti, ki hoče na ta način spoznati ali je seme kaljivno ali ne. 2. Skušnja z vodo. Vsako kaljivno seme bi moralo, pravijo,